

WRZESIEŃ 2026

REGIONALNY PROGRAM ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ. POMORSKA EKONOMIA SPOŁECZNA 2030

AKTUALIZACJA DIAGNOZY

RAPORT

Spis treści

Informacje.....	2
Wykaz skrótów	3
Rozwój społeczno-gospodarczy	4
Społeczeństwo	4
Wnioski	5
Gospodarka	6
Wnioski	10
Pomoc społeczna – świadczenia, klienci, przesłanki pomocy	10
Wnioski	12
Zasoby sektora ekonomii społecznej.....	14
Przedsiębiorstwa społeczne	14
Organizacje pozarządowe (NGO).....	15
Sektor spółdzielczy	15
Spółki non-profit.....	16
Koła Gospodyń Wiejskich i Ochotnicza Straż Pożarna	16
Podmioty reintegracyjne oraz ZAZ i WTZ	17
Ośrodki wsparcia ekonomii społecznej	18
Wnioski	18
Wskaźniki	20

Informacje

- **Opracowanie**

Referat Rozwoju Usług Społecznych

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego w Gdańsku

Adres: Gdańsk 80-810, ul. Okopowa 21/27

<https://rops.pomorskie.eu/>

- **Kontakt w sprawie dokumentu**

Autor raportu: Marcin Mielewczyk

tel.: 58 326 85 73, e-mail: m.mielewczyk@pomorskie.eu

- **Projekt**

Diagnozę opracowano w ramach projektu Włączamy Pomorskie!,
współfinansowanego ze środków EFS+ w ramach programu Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego.

Wykaz skrótów

- CIS – Centrum Integracji Społecznej
- ES - ekonomia społeczna
- JST - jednostka samorządu terytorialnego
- KRS – Krajowy Rejestr Sądowy
- KGW – Koło Gospodyń Wiejskich
- KIS – Klub Integracji Społecznej
- OSP – Ochotnicza Straż Pożarna
- OWES - Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
- PES - podmiot ekonomii społecznej
- PS - przedsiębiorstwo społeczne
- ROPS - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
- WTZ – Warsztat Terapii Zawodowej
- ZAZ – Zakład Aktywności Zawodowej

Rozwój społeczno-gospodarczy

Spółeczeństwo

- W 2025 roku Pomorze zamieszkiwało 2358,4 tys. osób. Jest to liczba o 1,1 tys. mniejsza w porównaniu do poprzedniego roku. W skali całej Polski jedynie województwo małopolskie cechował dodatni przyrost liczby ludności (o 0,01%).¹
- Gęstość zaludnienia, podobnie jak w roku poprzedzającym, wyniosła w 2025 roku 121 osób/km². Dla porównania, w kraju wynosiła 119 osób/km².²
- Analogicznie jak w roku 2024, to miasta koncentrowały większość mieszkańców (62,1% vs 37,9% w przypadku wsi).³
- Od lat struktura ludności pod względem płci nie ulega istotnym zmianom. Ponownie stwierdzić można niewielką przewagę kobiet, które stanowiły 51,5% populacji (w Polsce 51,7%).⁴
- Współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) wynosił w 2025 roku 106. W miastach przeważały kobiety (111), natomiast na wsiach na 100 mężczyzn przypadało 99 kobiet.⁵
- Od 2020 roku notuje się ubytek naturalny. W roku 2025 na Pomorzu różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów wyniosła minus 6,7 tys. W przeliczeniu na 1000 ludności ubytek naturalny wyniósł minus 2,8‰ (-2,5‰ w 2024 r.). Była to druga lokata w kraju po województwie małopolskim (minus 2,0‰). Dla Polski wskaźnik przyjął wartość 4,5‰.⁶
- Odsetek mieszkańców Pomorza w wieku przedprodukcyjnym wyniósł 19% (19,3% w roku 2024) i był najwyższy w kraju. Jednocześnie, zaobserwowano niewielki wzrost udziału populacji w wieku produkcyjnym (58,8% vs 58,7% w 2024 r.) oraz poprodukcyjnym – 22,2% (21,9% w 2024 r.).⁷

¹ Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego 2026.

Gdańsk: Urząd Statystyczny w Gdańsku, 2026.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

- Współczynnik obciążenia demograficznego nieznacznie zmalał względem roku 2024 i wyniósł 70,1 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (70,3 w 2024 r.).⁸
- Podobnie jak w roku poprzedzającym okres niniejszej diagnozy, również w 2025 roku region cechowało dodatnie saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały – 2,3‰. Najwyższe dodatnie saldo zanotowano w powiatach: gdańskim (12,6‰), kartuskim (7,8‰) i wejherowskim (7,2‰). Z kolei najwyższe ujemne saldo migracji cechowało powiat sztumski (minus 6,3‰), bytowski (minus 4,1‰) i nowodworski (minus 3,1‰).⁹

Wnioski

- Województwo pomorskie odnotowało niewielki spadek liczby mieszkańców, jednak nadal należy do regionów o relatywnie korzystnej sytuacji demograficznej na tle kraju.
- Utrzymujący się ubytek naturalny wskazuje na pogłębiające się niekorzystne trendy demograficzne, choć jego skala pozostaje mniejsza niż średnio w Polsce.
- Dodatnie saldo migracji częściowo rekompensuje spadek liczby ludności, potwierdzając atrakcyjność osiedleńczą regionu, szczególnie w powiatach otaczających Trójmiasto.
- Pomorze nadal wyróżnia się najmłodszą strukturą wieku w kraju, jednak widoczny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym.
- Procesy demograficzne są zróżnicowane przestrzennie – napływ ludności koncentruje się głównie w strefie miejskiej i podmiejskiej Trójmiasta, podczas gdy część powiatów peryferyjnych doświadcza odpływu mieszkańców.

⁸ Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego 2026.

Gdańsk: Urząd Statystyczny w Gdańsku, 2026.

⁹ Tamże.

Gospodarka

- Stopa bezrobocia na Pomorzu w 2025 roku była wyższa o 0,7% w porównaniu do roku poprzedniego i wynosiła 5,3%. Ulokowało to województwo na 5. miejscu w kraju. Wśród osób bezrobotnych dominowały kobiety (55,0%).¹⁰
- Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w Sopocie (2,3%), natomiast najwyższą w powiecie nowodworskim (12,0%) i człuchowskim (11,0%). Przestrzenne różnice w stopie bezrobocia są analogiczne do sytuacji na lokalnych rynkach pracy.¹¹
- Liczba osób bezrobotnych w regionie wzrosła do 49,7 tys. (42,9 tys. w 2024 r.). Niezmiennie, istotnie wyższym bezrobociem cechowały się na Pomorzu kobiety – 27,3 tys. vs 22,3 tys. mężczyźni.¹²
- Analiza struktury wiekowej ponownie pokazała, że najwięcej osób bezrobotnych było w grupie wiekowej 35-44 lata (22,5% mężczyzn oraz 27,9% kobiet).¹³
- Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne wydłużył się do 7,4 miesiąca (6 miesięcy w 2024 roku). W kraju okres ten wynosił w 2025 roku 7,9 miesiąca.¹⁴
- Współczynnik aktywności zawodowej na Pomorzu nieznacznie wzrósł względem poprzedniego roku (60,5% vs 60,6%) i utrzymuje się powyżej średniej krajowej wynoszącej 58,6%.¹⁵
- W 2025 roku liczba osób pracujących w województwie pomorskim wyniosła 1 112 tys. i w ujęciu rocznym pozostała na niezmiennym poziomie. W podziale na płeć, liczba pracujących kobiet zmniejszyła się o 0,2%, natomiast liczba pracujących mężczyzn była wyższa o 0,2%.¹⁶

¹⁰ Raport o stanie województwa pomorskiego w 2025 roku. Gdańsk: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, 2026.

¹¹ Tamże.

¹² Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego 2026. Gdańsk: Urząd Statystyczny w Gdańsku, 2026.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

- Najwięcej osób w regionie pracowało w przetwórstwie przemysłowym (17,8% ogólnej liczby pracujących), w handlu i naprawie pojazdów samochodowych (13,8%), a także w edukacji (8,8%).¹⁷
- W porównaniu z rokiem 2024, wzrost liczby pracujących wystąpił m.in. w działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 8,7%), w administrowaniu i działalności wspierającej (o 4,4%) oraz w dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami oraz rekultywacji (o 4,3%).¹⁸
- Spadek stwierdzono natomiast m.in. w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (o 3,6%), w handlu i naprawie pojazdów samochodowych (o 1,9%) oraz w przetwórstwie przemysłowym (o 1,4%).¹⁹
- Wskaźnik zatrudnienia regionu, pomimo lekkiego obniżenia względem 2024 roku (0,2%) utrzymuje się w dalszym ciągu na wysokim poziomie – 59,0% (56,8% w kraju).²⁰
- Zaobserwowano lekki wzrost wskaźnika zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami. W 2025 roku wyniósł on 39,5% (38,2% w 2024 r.), przy średniej dla kraju 32,0%.²¹
- Pod względem liczby osób biernych zawodowo, rok 2025 przyniósł na Pomorzu również lekki wzrost względem roku poprzedniego – 742 tys. (741 tys. w 2024 roku). W Polsce liczba ta kształtuje się na poziomie 12 566 tys.²²
- Względem roku 2024, na Pomorzu wzrosła liczba pracujących cudzoziemców (622 982 vs 678 400 w roku 2025).²³
- Ponownie, najwięcej osób wpisanych do ewidencji przez powiatowe urzędy pracy oraz powiadomień o podjęciu pracy, cechowało obywateli Ukrainy (103,2 tys.). W porównaniu do roku 2024, odnotowano jednak 20% spadek.²⁴

¹⁷ Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego 2026.

Gdańsk: Urząd Statystyczny w Gdańsku, 2026.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.

²¹ Bank Danych Lokalnych. Główny Urząd Statystyczny.

²² Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego 2026.

Gdańsk: Urząd Statystyczny w Gdańsku, 2026.

²³ Tamże.

²⁴ Raport o stanie województwa pomorskiego w 2025 roku. Gdańsk: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, 2026.

- W oparciu o powiadomienia, obywatele Ukrainy w 2025 r. pracowali przede wszystkim w sekcji PKD: działalność w zakresie usług administrowania i wspierająca (25,5%), przetwórstwo przemysłowe (22,7%), transport i gospodarka magazynowa (17,0%) oraz zakwaterowanie i usługi gastronomiczne (10,3%), budownictwo (9,1%).²⁵
- Sytuacja na pomorskim rynku pracy, pomimo ciągłych ewolucji, wydaje się stabilna. Zawody zrównoważone stanowią aż 79% wszystkich profesji, co świadczy o utrzymaniu równowagi między popytem a podażą pracy. Z kolei zawody deficytowe obejmują 21% grup.²⁶
- Największe niedobory kadrowe przewiduje się w branżach: budowlanej, edukacyjnej, medyczno-opiekuńczej oraz produkcyjno-przetwórczej.²⁷
- W okresie styczeń–wrzesień 2025 roku powiatowe urzędy pracy województwa pomorskiego dysponowały łącznie 48,8 tys. wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. To o 35,8% mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego (76,0 tys.). Wiąże się to ze zmianami regulacyjnymi z czerwca 2025 roku - nowe zasady w zakresie procedur legalizujących dostęp cudzoziemców do polskiego rynku pracy (zniesienie obowiązku zgłaszania ofert pracy do powiatowych urzędów pracy celem przeprowadzenia tzw. „testu rynku pracy”).²⁸
- Prognozy przewidują, że największe niedobory kadrowe zaobserwować będzie można w branżach: budowlanej, edukacyjnej, medyczno-opiekuńczej oraz produkcyjno-przetwórczej.²⁹
- W 2025 roku do powiatowych urzędów pracy województwa pomorskiego wpłynęło istotnie mniej ofert pracy w porównaniu do roku poprzedniego – 55 838 vs 94 300 w roku 2024.³⁰

²⁵ Raport o stanie województwa pomorskiego w 2025 roku. Gdańsk: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, 2026.

²⁶ Barometr zawodów 2026. Raport podsumowujący badanie w województwie pomorskim opracowany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku. Kraków: Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, 2025.

²⁷ Tamże.

²⁸ Tamże.

²⁹ Tamże.

³⁰ Bezrobocie rejestrowane w województwie pomorskim w 2025 r. Opracowanie sygnałne. Gdańsk: Urząd Statystyczny w Gdańsku, 2026.

- Wśród zgłoszonych ofert 92,3% dotyczyło zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, a 7,7% miejsc aktywizacji zawodowej, w tym 6,4% – staży, a 1,3% – prac społecznie użytecznych.³¹
- Dla osób z niepełnosprawnościami pracodawcy z Pomorza zgłosili do urzędów pracy 2358 ofert (4,2% ogólnej liczby ofert pracy zgłoszonych w 2025 r.).³²
- Na koniec 2025 roku w województwie pomorskim na 1 ofertę pracy przypadało 25 bezrobotnych (15 w roku 2024).³³
- Pomorskie od lat plasuje się na 6. pozycji w kraju pod względem liczby podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w REGON (380,5 tys. w 2025 r., o 10 tys. więcej niż w 2024 r.), jak również pod względem liczby podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze (28,1 tys. w 2025 r., o 492 mniej niż w 2024 r.). W 2025 r. województwo awansowało na 3. pozycję pod względem liczby podmiotów w REGON na 10 tys. ludności (1613 podmiotów).³⁴
- Pod względem liczby podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. mieszkańców Pomorskie zajęło 5. miejsce w kraju. Najwięcej inwestycji zagranicznych pochodzi z Niderlandów, Niemiec i Luksemburga. Większość ulokowana jest w Trójmieście.³⁵
- Barometr Koniunktury Pomorza osiągnął w 2025 roku poziom -2,8 pkt., co oznacza wyraźne pogorszenie nastrojów przedsiębiorców oraz przerwanie trwającej w latach 2022–2024 względnej stabilizacji koniunktury w regionie.³⁶
- Saldo handlu zagranicznego wyraźnie wzrosło i pozostało dodatnie (+487 mln euro w 2025 roku), w szczególności dzięki szybszemu wzrostowi eksportu niż importu, co wskazuje na poprawę konkurencyjności części branż przemysłowych i przetwórczych.³⁷

³¹ Bezrobocie rejestrowane w województwie pomorskim w 2025 r. Opracowanie sygnałne. Gdańsk: Urząd Statystyczny w Gdańsku, 2026.

³² Tamże.

³³ Tamże.

³⁴ Raport o stanie województwa pomorskiego w 2025 roku. Gdańsk: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, 2026.

³⁵ Tamże.

³⁶ Puls Gospodarczy Pomorza. Opracowanie roczne za rok 2025. Gdańsk: Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, 2026.

³⁷ Tamże.

- W kwestii zarobków w województwie pomorskim, przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2025 r. nieznacznie wzrosło wynosząc 8743,77 (w 2024 r. była to kwota 8613,91 zł). Najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie odnotowano w Sopocie (10 115,09 zł), natomiast najniższe w powiecie człuchowskim (7 275,50 zł).³⁸

Wnioski

- Pomorski rynek pracy pozostaje w relatywnie dobrej kondycji na tle kraju, jednak w 2025 roku widoczne było jego lekkie osłabienie, przejawiające się wzrostem stopy bezrobocia oraz wydłużeniem czasu poszukiwania pracy.
- Utrzymują się wyraźne zróżnicowania przestrzenne rynku pracy – najniższe bezrobocie występuje w Trójmieście, natomiast najwyższe w powiatach peryferyjnych.
- Pomimo wzrostu liczby osób bezrobotnych, województwo nadal cechuje się wysoką aktywnością zawodową i wskaźnikiem zatrudnienia, przewyższającymi średnią krajową.
- Na rynku pracy utrzymuje się niedopasowanie podaży i popytu na pracę – obok wzrostu liczby bezrobotnych nadal obserwowane są deficyty kadrowe w branżach budowlanej, edukacyjnej, medyczno-opiekuńczej i produkcyjnej.
- Pomorskie utrzymuje wysoką przedsiębiorczość i atrakcyjność inwestycyjną, choć pogorszenie nastrojów gospodarczych oraz spadek liczby nowych ofert pracy mogą świadczyć o wyhamowaniu aktywności gospodarczej.
- Rosnące wynagrodzenia oraz dodatnie saldo handlu zagranicznego wskazują na utrzymującą się konkurencyjność gospodarki regionu, przy jednoczesnym utrzymywaniu się znaczących różnic rozwojowych pomiędzy Trójmiastem a częścią powiatów peryferyjnych.

Pomoc społeczna – świadczenia, klienci, przesłanki pomocy

- W 2025 roku usługami opiekuńczymi objęto 7,8 tys. osób – o 5,4% więcej niż w roku poprzedzającym (7,4 tys. osób). Osoby te skorzystały z ponad 2,1 mln

³⁸ Bank Danych Lokalnych. Główny Urząd Statystyczny.

świadczeń (o 98 tys. więcej) a kwota tych świadczeń wzrosła o 23,4% sięgając 74 mln zł.³⁹

- Co niepokojące, w roku diagnozy 9 gmin nie zapewniło tej usługi i było ich o 2 więcej niż w okresie poprzedzającym.⁴⁰
- Specjalistycznymi usługami opiekuńczymi objęto w 2025 roku 144 osoby (132 w 2024 r.), które skorzystały łącznie z blisko 10,5 tys. świadczeń (10,4 tys. w 2024 r.).⁴¹
- Liczba osób objętych usługami sąsiedzkimi zwiększyła się w roku diagnozy o blisko 40% - 431 w 2025 r. vs 306 w 2024 r.⁴²
- Wskaźnik deprywacji lokalnej w 2025 r. delikatnie wzrósł, wynosząc dla województwa 2,3% (2,2% w 2024 r.).⁴³
- Głównymi powodami przyznania pomocy społecznej na Pomorzu w 2025 roku były podobnie jak w roku poprzedzającym: długotrwała lub ciężka choroba (23 298 rodzin vs 22 416 rodzin w 2024 r.), niepełnosprawność (21 981 rodzin vs 21 163 rodzin w 2024 r.), ubóstwo (18 428 rodzin vs 21 872 rodzin w 2023r.), bezrobocie (9 504 rodzin vs 9 317 rodzin w 2024 r.) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (5 571 rodzin vs 6 768 rodzin w 2023 r.).⁴⁴
- W 2025 roku liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenia wyniosła 54 478, było to więcej w porównaniu do roku 2024 o 723 osoby.⁴⁵
- Kryteria uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej, wynosiły od stycznia 2025 roku odpowiednio 1010 zł dla osoby samotnie gospodarującej oraz 823 zł dla osoby pozostającej w rodzinie.⁴⁶
- W podziale na rodzaj świadczeń, w roku diagnozy liczba osób, którym przyznano świadczenia wynosiła: 13 801 w przypadku zasiłków stałych (13 436 w 2024 r.), 7 547 osób otrzymało zasiłki okresowe (7 029 w 2024 r.) oraz 21 366 zasiłki celowe (21 712 w 2024 r.).⁴⁷

³⁹ Ocena zasobów pomocy społecznej za 2025 rok. Gdańsk: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, 2026.

⁴⁰ Tamże.

⁴¹ Tamże.

⁴² Tamże.

⁴³ Tamże.

⁴⁴ Tamże.

⁴⁵ Tamże.

⁴⁶ Tamże.

⁴⁷ Tamże.

- Świadczenia niepieniężne przyznano natomiast w 2025 roku 28 600 osobom. Wartość ta nieznacznie wzrosła względem roku poprzedzającego, kiedy wynosiła 28 340 osób.⁴⁸

Wnioski

- W 2025 roku wzrosła skala realizacji usług opiekuńczych – zwiększyła się zarówno liczba osób objętych wsparciem, liczba udzielonych świadczeń, jak i nakłady finansowe przeznaczone na ten cel, co wskazuje na rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze.
- Mimo rozwoju usług opiekuńczych nadal występują luki w ich dostępności – wzrosła liczba gmin, które nie zapewniają tego rodzaju wsparcia mieszkańcom.
- Stopniowo zwiększa się liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych oraz usług sąsiedzkich, co może świadczyć zarówno o rozwoju środowiskowych form wsparcia, jak i rosnącym zapotrzebowaniu na pomoc dostosowaną do indywidualnych potrzeb.
- Wskaźnik deprywacji lokalnej pozostaje na relatywnie niskim poziomie, jednak jego nieznaczny wzrost może sygnalizować pogarszanie się sytuacji części mieszkańców i wymaga dalszego monitorowania.
- Najczęstszymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej pozostają długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność, co potwierdza rosnące znaczenie wsparcia osób z ograniczoną samodzielnością i wskazuje na silny związek potrzeb pomocy społecznej z procesem starzenia się ludności.
- Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej nieznacznie wzrosła, przy jednoczesnych zmianach w strukturze udzielanego wsparcia – zwiększyła się liczba odbiorców zasiłków stałych i okresowych, natomiast nieznacznie zmniejszyła liczba osób korzystających z zasiłków celowych.
- Liczba osób objętych świadczeniami niepieniężnymi utrzymuje się na stabilnym poziomie z niewielką tendencją wzrostową, co potwierdza

⁴⁸ Ocena zasobów pomocy społecznej za 2025 rok. Gdańsk: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, 2026.

utrzymujące się znaczenie usług i wsparcia rzeczowego jako istotnego elementu systemu pomocy społecznej.

- Obserwowane zmiany wskazują na rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i wsparcie środowiskowe, co w połączeniu z postępującym starzeniem się społeczeństwa będzie stanowiło jedno z kluczowych wyzwań dla systemu pomocy społecznej w województwie pomorskim.

Zasoby sektora ekonomii społecznej

Przedsiębiorstwa społeczne

- Od 30 października 2022r. obowiązuje w Polsce Ustawa o ekonomii społecznej, która reguluje m.in. zasady uzyskiwania i utraty statusu przedsiębiorstwa społecznego. W myśl zapisów tego dokumentu uzyskanie statusu przedsiębiorstwa społecznego następuje na wniosek podmiotu ekonomii społecznej albo jednostki tworzącej podmiot ekonomii społecznej, w drodze decyzji wojewody właściwego ze względu na siedzibę tego podmiotu albo tej jednostki. Aktualny wykaz przedsiębiorstw społecznych prowadzony jest przez Ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego i udostępniony w Rejestrze Jednostek Polityki Społecznej.⁴⁹
- Przedsiębiorstwo społeczne to typ podmiotu, który działa na rzecz rozwoju lokalnego, a jego celem jest reintegracja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub realizacja usług społecznych. PS musi zatrudniać co najmniej 3 osoby na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę, a minimalnym wymiar zatrudnienia wynosi ½ etatu.⁵⁰
- Według danych z rejestru na terenie województwa pomorskiego (stan na koniec grudnia 2025 roku) funkcjonowało w sumie 89 przedsiębiorstw społecznych (45 organizacji pozarządowych, 35 spółdzielni socjalnych, 9 spółek akcyjnych lub spółek z o.o. lub klubów sportowych nienastawiony na osiągnięcie zysku) Liczba przedsiębiorstw wzrosła o 24 względem roku poprzedzającego diagnozę.⁵¹
- Największą liczbę przedsiębiorstw społecznych wśród powiatów na Pomorzu odnotowano w Gdańsku (15), natomiast najmniej w powiecie nowodworskim, gdzie nie powstało ani jedno PS.⁵²

⁴⁹ Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej.

⁵⁰ Tamże.

⁵¹ Rejestr Jednostek Pomocy Społecznej.

⁵² Tamże.

Organizacje pozarządowe (NGO)

- W 2025 roku na terenie województwa funkcjonowało 11 398 organizacji pozarządowych (NGO), o 617 więcej niż w roku poprzednim.⁵³
- Wzrost liczby organizacji przełożył się także na zmianę w przeliczniku odsetka organizacji przypadających na 10 tysięcy ludności. W 2025 roku było to 48,3 organizacji (45,7 w roku 2024). Najmniejszy odsetek organizacji na 10 tysięcy ludności wystąpił ponownie w powiecie wejherowskim (31,2), zaś najwyższy, tak jak w roku 2024, w Sopocie (134,9).⁵⁴

Sektor spółdzielczy

- Spółdzielnia pracy to spółdzielnia będąca własnością pracowników samodzielnie przez nich zarządzaną. Kontrola ta oznacza, że każdy pracownik - właściciel uczestniczy w podejmowaniu decyzji w sposób demokratyczny lub tworzony jest zarząd wybierany przez każdego pracownika - właściciela, z których każdy ma jeden głos.⁵⁵
- Z kolei spółdzielnie inwalidów i spółdzielnie niewidomych to spółdzielnie, które skupiają się na zawodowej i społecznej rehabilitacji osób niepełnosprawnych, poprzez pracę w prowadzonym wspólnie przedsiębiorstwie. Ich celem jest umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami zdobycia i utrzymania zatrudnienia, a także zapewnienie im wsparcia w zakresie rehabilitacji medycznej i społecznej.⁵⁶
- Spółdzielnia inwalidów może posiadać status zakładu pracy chronionej, jeśli spełnia wymogi formalne i zgłosi się o taki status. To daje m.in. dodatkowe wsparcie finansowe i preferencje prawne.⁵⁷

⁵³ Ocena zasobów pomocy społecznej za 2025 rok. Gdańsk: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, 2026.

⁵⁴ Tamże.

⁵⁵ Ustawa z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze.

⁵⁶ Tamże.

⁵⁷ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

- Liczba spółdzielni inwalidów w województwie pomorskim pozostaje niska. W 2024 r. działały 4 takie podmioty, a w 2025 r. ich liczba wzrosła do 7. Niewielka liczba może wynikać z malejącej roli tej tradycyjnej formy spółdzielczości oraz rozwoju innych podmiotów ekonomii społecznej, takich jak przedsiębiorstwa społeczne, fundacje czy spółdzielnie socjalne, które obecnie częściej korzystają z dostępnych instrumentów wsparcia.⁵⁸
- Innym rodzajem spółdzielni są spółdzielnie socjalne, które prowadzą działalność gospodarczą ukierunkowaną na społeczną i zawodową reintegrację osób tworzących tę spółdzielnię i/lub w niej zatrudnionych.⁵⁹
- Zgodnie z danymi KRS w 2025 roku w województwie czynnie działały 74 spółdzielnie socjalne – to o 7 mniej niż przed rokiem. Najwięcej spółdzielni znajduje się w powiecie chojnickim (9), zaś najmniej w powiatach starogardzkim, lęborskim i nowodworskim, gdzie nie funkcjonowała żadna spółdzielnia socjalna.⁶⁰

Spółki non-profit

- W polskim prawie nie ma jednolitej definicji spółki non profit jako osobnego rodzaju spółki. Natomiast spółki non profit to takie podmioty prowadzące działalność gospodarczą, które nie dzielą zysków między udziałowców, a wszelkie nadwyżki finansowe przeznaczają na cele statutowe, społeczne, edukacyjne lub charytatywne.
- Spółki non profit pełnią funkcję łącznika między sektorem publicznym a społeczeństwem obywatelskim, oferując miejsca pracy chronione i pomagając w integracji osób marginalizowanych.

Koła Gospodyń Wiejskich i Ochotnicza Straż Pożarna

- Koła Gospodyń Wiejskich (KGW) oraz Ochotnicza Straż Pożarna (OSP) po spełnieniu ustawowych kryteriów stanowią również podmioty ekonomii społecznej.⁶¹

⁵⁸ Krajowy Rejestr Sądowy.

⁵⁹ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych.

⁶⁰ Ocena zasobów pomocy społecznej za 2025 rok. Gdańsk: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, 2026.

⁶¹ Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej.

- Z końcem 2025 roku na Pomorzu było 614 jednostek OSP⁶² oraz 740 KGW⁶³.

Podmioty reintegracyjne oraz ZAZ i WTZ

- Jednymi z podmiotów zatrudnienia socjalnego są centra integracji społecznej (CIS). W roku diagnozy funkcjonowały 23 centra integracji społecznej (o 1 mniej w porównaniu do 2024 roku).⁶⁴
- W 2025 roku wzrosła liczba osób rozpoczynających zajęcia w CIS – 1294 vs. 1202 w 2024 roku.⁶⁵
- Wzrost liczby osób dotyczył także ilości osób kończących zajęcia w CIS. W ujęciu rok do roku wynosił 1054 w 2025 roku vs. 965 w 2024 roku.⁶⁶
- W roku diagnozy funkcjonowało 14 klubów integracji społecznej – bez zmian względem stanu w roku poprzedzającym ocenę.⁶⁷
- W przypadku KIS odnotowano wzrost liczby osób rozpoczynających zajęcia (213 w 2025 r. vs. 198 w 2024 r.) oraz spadek osób kończących zajęcia (69 w 2025 r. vs. 78 w 2024 r.).⁶⁸
- W województwie niezmiennie funkcjonuje 50 warsztatów terapii zajęciowej (WTZ) – w każdym powiecie z wyjątkiem Sopotu. W roku diagnozy, podobnie jak w roku poprzedzającym, w warsztatach uczestniczyło około 1,8 tys. osób.⁶⁹
- W województwie od lat funkcjonują 2 ZAZ-y: w Czarnem oraz w Sztumie. Według stanu na koniec grudnia było w nich zatrudnionych ogółem 154 osoby, a wskaźnik

⁶² Krajowy Rejestr Sądowy.

⁶³ Krajowy Rejestr Kół Gospodyń Wiejskich.

⁶⁴ Ocena zasobów pomocy społecznej za 2025 rok. Gdańsk: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, 2026.

⁶⁵ Tamże.

⁶⁶ Tamże.

⁶⁷ Tamże.

⁶⁸ Tamże.

⁶⁹ Tamże.

zatrudnienia OzN wyniósł 77,9%. Stan ten zmniejszył się o 1 osobę w porównaniu do tożsamego okresu 2024 roku.⁷⁰

Ośrodki wsparcia ekonomii społecznej

- Od 2024 r. na terenie województwa pomorskiego działa niezmiennie pięć Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej.⁷¹
- W subregionie nadwiślańskim – Nadwiślański Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Dzierzgoniu, prowadzony przez Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne, Stowarzyszenie na rzecz Oparcia Społecznego i Rozwoju „Perspektywa” oraz Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości.
- W subregionie słupskim działa natomiast Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w subregionie słupskim, prowadzony przez Centrum Inicjatyw Obywatelskich w partnerstwie z Lokalną Grupą Działania Partnerstwo Dorzecze Słupi oraz Słowińską Grupę Rybacką.
- Z kolei w subregionie południowym – Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej DEBRZNO, prowadzony przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno.
- Na terenie subregionu metropolitalnego południowego wsparcia udziela – Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Obszar Gdański, prowadzony przez Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych oraz Fundację Edukacji Działań Społecznych;
- W subregionie metropolitalnym północnym funkcjonuje – Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej POWES, prowadzony przez Fundację Dla Was.

Wnioski

- W województwie pomorskim obserwowany jest rozwój sektora ekonomii społecznej, o czym świadczy wzrost liczby przedsiębiorstw społecznych oraz organizacji pozarządowych.

⁷⁰ Ocena zasobów pomocy społecznej za 2025 rok. Gdańsk: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, 2026.

⁷¹ Wykaz akredytowanych OWES.

- Liczba przedsiębiorstw społecznych systematycznie rośnie, co może wskazywać na zwiększone wykorzystanie rozwiązań przewidzianych w ustawie o ekonomii społecznej oraz rosnące zainteresowanie uzyskaniem statusu przedsiębiorstwa społecznego.
- Rozmieszczenie podmiotów ekonomii społecznej pozostaje zróżnicowane terytorialnie – ich największa koncentracja występuje w większych ośrodkach miejskich, natomiast w części powiatów liczba przedsiębiorstw społecznych i spółdzielni jest bardzo niska lub nie występują one wcale.
- Wzrasta liczba organizacji pozarządowych oraz wskaźnik organizacji przypadających na 10 tys. mieszkańców, co wskazuje na rozwój aktywności obywatelskiej i potencjału lokalnych społeczności.
- Widoczne są zmiany w strukturze sektora spółdzielczego – maleje liczba spółdzielni socjalnych, przy jednoczesnym niewielkim wzroście liczby spółdzielni inwalidów, które nadal stanowią marginalną formę działalności w regionie.
- Podmioty reintegracyjne utrzymują stabilny potencjał instytucjonalny, przy jednoczesnym wzroście liczby uczestników centrów integracji społecznej, co może świadczyć o rosnącym zapotrzebowaniu na działania z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej.
- Liczba warsztatów terapii zajęciowej, zakładów aktywności zawodowej oraz klubów integracji społecznej pozostaje stabilna, co wskazuje na utrzymanie dotychczasowej infrastruktury wsparcia, bez istotnego rozwoju jej dostępności.
- Funkcjonowanie pięciu Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej zapewnia pełne pokrycie województwa systemem wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej, stwarzając warunki do dalszego rozwoju sektora.

Wskaźniki

Tabela 1 - Wskaźniki produktu

Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość aktualna	Wartość docelowa
Liczba podpisanych przez JST paktów na rzecz ES	0	32	20
Liczba szkoleń w zakresie społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych dla JST	0	1	30
Liczba targów ES lub innych wydarzeń o charakterze handlowym o zasięgu regionalnym	3	8	13
Liczba szkoleń dla kadr zatrudnienia socjalnego	0	6	20
Liczba spotkań w ramach sieci współpracy PES/PS Pomorska Ekonomia Społeczna (np. Akademia Pomorskiej Ekonomii Społecznej)	8	18	56
Liczba akredytowanych OWES działających na terenie województwa	4	5	5
Liczba miejsc pracy w PS utworzonych w ramach wsparcia OWES	640	930	1220
Liczba szkoleń dla pracowników OWES	0	4	20

Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość aktualna	Wartość docelowa
Liczba wydarzeń sieciujących OWES – Pomorskie Forum OWES	3	6	10
Liczba badań w zakresie rozpoznawalności ES w regionie	0	0	3

Tabela 2 - Wskaźniki rezultatu

Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość aktualna	Wartość docelowa
Odsetek gmin posiadających w strategiach rozwiązywania problemów społecznych diagnozę potencjału PES w zakresie świadczenia usług społecznych	30,2%	Brak danych	80%
Odsetek budżetów pomorskich JST przeznaczany na zlecenie zadań publicznych PES / PS	-	Brak danych	-
Udział wartości zleconych zamówień publicznych przez JST z wykorzystaniem klauzul społecznych	-	Brak danych	-

Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość aktualna	Wartość docelowa
Odsetek PS oceniających swoją sytuację jako stabilną	Wartość zostanie określona w ramach ewaluacji OWES w 2026 r.	Wartość zostanie określona w ramach ewaluacji OWES w 2026 r.	Wartość zostanie określona w ramach ewaluacji OWES w 2026 r.
Odsetek badanych PS oceniających ofertę OWES jako odpowiadającą ich potrzebom	85,2%	Wartość zostanie określona w ramach ewaluacji OWES w 2026 r.	95%